

KULTUUR

Film Euroopa prügikastist

Kumus näeb täna dokumentaalfilmi „Tere tulemast Soodomasse”. Florian Weigensameri ja Christian Krönesi film portreerib Uganda hiiglaslikul prügimäel elavaid ja töötavaid inimesi. Seansile pääseb tasuta. **EPL**

Muusikud soovivad alandada pileтите käibemaksumäära

Eesti muusika esindusorganisatsioonid saatsid ministritele ja riigikogule kirja palvega toetada kultuuriministri augustis kõlanud ettepanekut alandada

kontserdipileтите käibemaksumäära 2%-lt 9%-le. See aitaks päästa valdkonna lähitulevikku ning panustada majanduse taaskäivitamisega. **EPL**

Fotod: Siim Vahur

Režissöör pole suutnud otsustada, kumma lugu on olulisem, kas ootamatult vanematekoju naasnud vanema venna Raini (Indrek Ojari) või alles välja kujuneva noorema venna oma.

Vennaks kasvamine

Film kannab ühe peategelase järgi pealkirja „Rain”, aga on suuresti hoopis väikevend Atsi lugu.

ARVUSTUS
Tiina Kruus
toimetaja

Janno Jürgensi esimese mängufilmi tegevus leiab aset 1990-ndatel mereäärse väikelinnas. Filmis jookseb rööbiti kaks suuremat lugu: kummagi venna elukäik, millesse põimub hulk väiksemaid, kõrvaltegelaste omi.

Kuigi tõsiasi, et tegu on vendade, mitte isa ja poja, võib filmi vaadates pikalt häämingut tekitada. Vend Ats (tähelepanuväärne osatäitmine debütant Marcus Borkmannilt) on Rainist liiga palju noo-

„Rain” tahab rohkem näidata kui rääkida ja seetõttu on see üks napimate dialoogidega filme.

rem – paariteistaastane, samal ajal kui Rain näeb välja sama vana kui tema osatäitja Indrek Ojari (võtete ajal 40).

Vennaste suhe rullub lahti hetkest, kui neist vanem ootamatult pärast elut järjekordse jalahoobi saamist vanematekoju naaseb ja sinna tiksuma jääb. Uue elu parima osana võtab Rain üle isa rolli, sest pärisisa näeme ainult poksiringis oma pingeid välja elamas ja söögilaua taga autoritaarselt asju paika panemas.

Režissöör pole suutnud otsustada, kumma lugu on tema jaoks olulisem, ja seepärast hoiab film üleval nii noorema venna magusvalusat suureks kasvamise teemat kui ka vanema venna elu-on-persses-liini. Atsi poisipõlve viimased tunnid tunduvad rohkem ekraaniaega saavat, aga filmi pealkiri on ju „Rain”?

Nooremat venda kannab elu mööda tüüpilisi, et mitte öelda klišeelike suureks saamise verstaposte: teismee sõprus (kerge geinüansiga), erootika mitmel (siiski siivsal) moel ja muinasjututegelase moodi lapsmuusa.

Seletamatu lootus

Atsil, ingelliku näo ja heleda häälega rikumata lapsel, on veel võimalik elada teistsugust elu, saada kellekski teiseks kui tema isa ja vend, kelle saatus vanematekodus külitades, õlut libistades ja keldris muusikat kuulates ei tundu just eriti kadestamisväärne. Filmi lõpp viskab küll õhku vihje, et hea

laps Atski võib edaspidi astuda Raini teed, kuid miski seletamatu annab lootust, et vahest ikka ei lähe nii. Kõrvaltegelastest on kõige põnevam Musa-Mart (Meelis Rämmeld), ulmeliste unistuste najal elav malbe melomaan, kelle olemus jääb paraku kahetsusväärsest hämaraks ega tõuse kõrgemale veidriku kujust. Ka teiste kõrvaltegelaste rollid on kõigest mõne pintsli tõmbega visandatud. Kasvõi ema Marju (Laine Mägi)

– mehest, tööst ja (pere)elust väsinud närtsinud kunagine kaunitar, kelle lööb hetkeks särama põgus kohtumine kunagise kallimaga. Rein Oja isa Kalju roll on samuti väga skemaatiline. Me ei saa temast teada midagi peale selle, et ta veedab palju aega poksides ja vist ikkagi hoolib oma naisest.

Tähelepanuväärne osa on filmis muusikal. See on kui päästev kraananokk, mis hallis argipäevas sagijaid korraks

Suurepärase kaamera- ja kunstnikutöö toob ekraanile näruse elu eheda keskkonna.

„Rain”

Režissöör: Janno Jürgens
Stsenaristid: Anti Naulainen ja Janno Jürgens
Operaator: Erik Põllumaa
Kunstnik: Matis Mäesalu
Kostüümikunstnik: Liis Plato
Heliloojad: Misha Panfilov ja Reinis Sejäns (Läti)
Osades: Indrek Ojari, Marcus Borkmann, Rein Oja, Laine Mägi, Ivo Uukkivi, Meelis Rämmeld, Magdalena Poplawska (Poola) jt
Kinodes 18. septembrist

sellest kõrgemale tõstab. Raini kirk trummimängu vastu, bändisärgid, kõrvaklapid, raadiot valjemaks kruttiv ja „Fuljaku” saatel tantsu keerutav ema, Musa-Mardi eksklusiivne isiklik diskoripult autosalongis...

„Rain” tahab rohkem näidata kui rääkida. Seetõttu on see üks napimate dialoogidega filme, kus inimestevaheline kommunikatsioon käib silmade kaudu ja suid avatakse üksnes äärmise vajaduse korral või olmelisi repliike vahetades, nagu pere söögilauas.

Režissööri eesmärk näidata tegelaste suutmatust oma tundeid ja mõtteid väljendada tähendab 98 filmiminutit, mis on tihkelt täis kõikvõimalikke suures plaanis silmapaare, pilke ja jõlitamisi, millest paljud kannavad, aga kaugeltki mitte kõik. Mõned pilgudialoogid venivad nii pikaks, et tekib möödapääsmatu vajadus teksti järele. Materjal tundub olevat režissöörile isiklik ja oluline (film on pühendatud tema vendadele), kuid vaatana tundub, et kõike, mida ta teab ja tunneb, ei kipu ta jagama, eelistades jätta publiku pilkmoistatusi omapäi lahiti muukima.

See on film, kus pilt peab ütleva rohkem kui tuhat sõna. Seda lavastaja positsiooni väljendab ka suurepärase kaamera- ja kunstnikutöö (vastavalt Erik Põllumaa ja Matis Mäesalu), mis toob silme ette näruse elu eheda keskkonna ja paremal juhul ka tegelaste olemuse. Lavastaja hoiab lugu hästi koos ja on suutnud näitlejaansambli silmapaistval tasemel kokku kõlama panna. ●

Eesti muusika päevad. Kaose ilu ja valu

Kindla fookusega festivalil järjest sarnast muusikat kuulates võttis võimust kerge tüdimus ja väsimus.

ARVUSTUS
Äli-Ann Klooren
muusikakriitik

Eesti muusika päevad (EMP) toimusid 41. korra ja seekord hoopis sügise festivali, mitte tavapärase kevadkontsertide sarjana. Nime „Kaose ilu” sai EMP oma kunstilistelt juhtidelt Helena Tulvelt ja Timo Steinerilt. Kuigi nimi eeldaks justkui ulatuslikku ülevaadet eesti muusika praegusest seisust, on iga festival ilmselt oma juhtide tehtud valiku nägu. Seekord oli põhirõhk modernistlikul ja eksperimentaalsel muusikal, ent kuulajate seas palju populaarsust kogunud uuslihtsuse suuna esindajate looming peaaegu puudus.

Ühest küljest on selline teema fookuseerimine ja stiilide kontsentreerimine hea, nii saab vältida ülemäärast kirjusust, n-ö siga ja kägu kooslust.

Iluga oli vähe pistmist

Teisest küljest tekitab see petliku tunde ühe suuna valitsemisest ja mitu päeva järjest üsna sarnast muusikat kuulates (kuulasin ainult nelja viimase päeva kontserte) võtab võimust kerge tüdimus ja väsimus. Ilmselt kõlaks nii mõnigi

kuuldud pala teistel põhimõtete kokku pandud kontserdikavas värskemalt kui suhteliselt samasuguste teoste reas. Siiski võib toimunud kontsertide põhjal teha mõned üldistused eesti muusika seisust.

Festivali nimi sisaldas kahte poolust: kaost ja ilu. Tundub, et heliloojaid köitis rohkem sõna „kaos”, klassikalise iluga oli kuuldud muusika (kõla)ilul vähe pistmist. Pigem oli sageli tegemist valuvõtete – instrumentidelt peamiselt ebameeldivate helide (igasugu kriginad, keelpillide vinguvad kõrged noodid, elektroonilised undamised jne) esile manamisega. Väikeses annuses on sellised võtted huvitavad, aga järjepideval kuu-

Ei oskagi leida head seletust, miks peaks praeguse aja muusika olema nii depressiivne ja närvidel mängiv.

lamisel muutuvad häirivaks, aga ka igavaks. Samuti ihkab hing ülipikkade vältuste doosi vähendamist ja aeg-ajalt mõne elavama rütmiga asendamist. Ei oskagi leida head seletust, miks peaks praeguse aja muusika olema nii depressiivne ja kuulajate närvidel mängiv.

Samal ajal tuleb esile tõsta festivali rõõmustavaid hetki. Kuhugi ei ole kadunud heliloojad, kes ajavad oma asja ja loovad üha uusi isikupäraseid teoseid. Vaieldamatu tipp hetk oli Toivo Tulevi „White House, Blue Shutters – Blue House, White Shutters”, mille loomisele andsid algtõuke Uus-Inglistmaa majad oma luukidega. Kuulajani jõudis väga värvikas ja salapärase kolmeosaline tsükkel. Timo Steineri „Kontsert ilule” algas aeglaselt, staatiline algus tekitas kerget nõutust, kuid teose arenedes muutus järjest huvitavamaks ja oli oma kõlavärvirikaste lõikudega mõjus. Eredaid hetki pakus Anna-Liisa Elleri ja Taavi Kerikmäe kontsert. ●

FESTIVAL

Eesti muusika päevad

Festivali kunstilised juhid: Timo Steiner ja Helena Tulve
Kontserdid toimusid 12.–20. septembrini Tartus (Tartu Uus Teater, Erinevate Tubade Klubi ja kontsert „Noor helilooja” Heino Elleri muusikakoolis), Arvo Pärdi keskuses, Tallinna Püha Vaimu kirikus, rahvusopera Estonia kammersaalis ja ERR-i 1. stuudios.

LOE PIKEMALT: EPL.EE